

Protokoll

Svenska nationalkommittén för globala miljöförändringar

Ordinarie möte i Svenska nationalkommittén för globala miljöförändringar

Datum: Fredag 12 juni 2026, kl 13.30-15.30

Plats: Möte via Zoom

Länk till mötet: Zoomlänk har skickats ut före mötet

Närvarande: Mats Eriksson (ordf), Karina Barquet, Rolf Lidskog, Jesper Stage, Marie Stenseke, Lars Tranvik, Max Troell, Victoria Wibeck, Jan Karlsson

Ärenden (B) Beslut, (I) Information, (D) Diskussion	Föredragande	Kommentar/åtgärd
1. Mötets öppnande, hjärtligt välkomna	Mats Eriksson	Mötet öppnades
3. Val av mötessekreterare (B)	Mats Eriksson	Karina Barquet valdes till mötessekreterare
4. Val av justerare (B)	Mats Eriksson	Marie Stenseke valdes till justerare
5. Fastställande av	Mats Eriksson	Dagordningen fastställdes
6. Godkännande av föregående mötesprotokoll (B)	Mats Eriksson	Föregående mötesprotokoll godkändes och lades till handlingarna
7. Hemsidan, statusrapport (D)	Max Troell	Hemsidan behöver rensas av tidigare ledamöter som inte längre är aktiva
8. Stående punkt; Information från International Science Council (ISC). (I) (5)	Karin Bäckstrand	Ingen information

9. Stående punkt Future Earth (FE) (I) (5 min)	Marie Stenseke	<i>Styrelsen för Stiftelsen Future Earth i Sverige har haft en strategidag tillsammans med de svenska medarbetarna, då den svenska hubbens utmaningar och framtida affilieringsdiskussioner diskuterades. Ett alternativ som lyftes fram var att söka en närmare koppling till KVA. Detta anses vara en naturlig lösning eftersom Future Earth är ämnesövergripande och nationellt till sin karaktär, samtidigt som verksamheten redan är lokaliserad i KVA:s lokaler.</i> <i>För att stärka och tydliggöra Future Earths roll i Sverige diskuterades även möjligheten att bygga starkare band till svenska deltagare i Future Earth-kopplade nätverk och initiativ.</i> <i>Finansiering av Future Earth (svenska hubben) är fortsatt en utmaning. Det bedöms vara lättare att få stöd för riktade satsningar än för den övergripande verksamheten. Man räknar inte med finansiering från KVA, utan ser snarare värdet i att tydliggöra den institutionella tillhörigheten och stärka legitimiteten. Marie tar kontakt med Katarina för vidare dialog.</i>
10. Stående punkt: Information från Kommitténs KVA klassmedlemmar (I) (5 min)	KVA Klassmedlemmar Max Troell	<i>Lars är ledamot i KVA:s klass för biologiska vetenskaper och ordförande för kommittén för Stockholm Water Prize. Prissumman uppgår till 1 miljon kronor. Årets pristagare är Kaveh Madani, och Lars berättade om hans bakgrund och meriter. Nomineringsprocessen för Stockholm Water Prize Nomineringarna öppnar främst i samband med Världsvattenveckan. Under hösten lämnas kortare nomineringar in.</i> <i>En kommitté vid KVA, sammansatt av personer med olika expertkompetenser, gör en första bedömning och väljer ut ett antal kandidater. För dessa tas sedan mer omfattande nomineringar fram, med stödjande dokumentation, rekommendationsbrev och annat underlag.</i> <i>Därefter genomförs den slutliga urvalsprocessen. Det formella beslutet fattas av KVA i januari. SIWI Institute ansvarar för värdskapet och den praktiska hanteringen av priset, medan KVA ansvarar för nominerings- och urvalsprocessen.</i> <i>Prisutdelning</i> <i>Prisutdelningen äger rum i Stadshuset under Världsvattenveckan. Priset överlämnas till pristagaren av Kungen. Ceremonin hålls traditionellt på onsdagen under veckan.</i>

11. Återkoppling: möten på KVA med övriga nationalkommittéer 14 april samt med kommittén för biologi 28 april (I)	Mats Eriksson	<i>Möte mellan KVA:s kommittéer arrangerades av KVA med syftet att öka utbytet och samarbetet mellan olika kommittéer. KVA gav en bakgrund till hur kommittéerna har vuxit fram, bland annat kopplat till arbetet inom International Science Council. Representanter från de olika kommittéerna fick presentera sina respektive verksamheter. Mats berättade om Metamorfosis och det kommande seminariet i Nacka kommun.</i> <i>Vetenskaplig kommunikation och samhällsdialog</i> Det var tydligt att många kommittéer arbetar aktivt för att nå ut till allmänheten och en bredare publik. KVA uppmuntrade särskilt initiativ som sträcker sig utanför de akademiska kretsarna. För vår kommitté kan det vara värdefullt att fortsätta diskutera hur, när och i vilka sammanhang vi kan bjuda in representanter från andra kommittéer, exempelvis till kommande symposier eller seminarier. <i>Reflektioner från andra kommittéer: Lars</i> noterade att den biologiska kommittén rapporterade om arbetet med läromedel på gymnasienivå, särskilt hur evolutionsteori och annan vetenskaplig kunskap framställs. Diskussionen berörde också hur globala miljöförändringar speglas i undervisningen och mer generellt frågan om hur vetenskap bäst förmedlas till samhället. Detta väcker frågor som också är relevanta för vår kommitté. Vi är en ovanligt tvärvetenskaplig kommitté, vilket innebär att det inte räcker att enbart granska enskilda kunskapsunderlag eller läromedel. Frågorna kräver ett bredare perspektiv och en intern diskussion om hur vi hanterar komplexitet och tvärvetenskaplighet. Detta skulle kunna vara ett lämpligt tema för mötet den 30 september. <i>Lärdomar och utvecklingsmöjligheter: En fråga</i> att reflektera över är om det finns arbetssätt eller initiativ från andra kommittéer som vi kan inspireras av. Det kan vara värdefullt att ta del av andras erfarenheter samtidigt som vi fortsätter att definiera vår egen roll och identitet. <i>Gemensam synlighet för kommittéerna:</i> Ett tydligt budskap till KVA var behovet av en gemensam webbplats eller plattform som samlar information om samtliga kommittéer. I dag är informationen utspridd över flera olika lösningar, vilket försvårar överblick och synlighet. Det noterades också att mycket av kommittéernas verksamhet bygger på enskilda ledamöters initiativ och engagemang. Detta påverkar naturligtvis både inriktningen på arbetet och vad respektive kommitté har möjlighet att åstadkomma.
--	----------------------	---

12. Uppdatering: halv utbildningsdag för grundskollärare i Nacka kommun hösten 2026 (I)	<i>Mats Eriksson</i>	<i>Planeringen är i princip klar. Mats delar den agenda som har skickats till Nacka kommun. Arbetet med seminariet påbörjades redan i augusti förra året, eftersom skolor och lärare behöver lång framförhållning för att kunna planera sitt deltagande. Seminariet äger rum måndagen den 26 oktober.</i> <i>En diskussion fördes om hur initiativet skulle kunna skalas upp efter genomförandet. Ett förslag är att spela in föreläsningarna och göra dem tillgängliga via kommitténs webbplats. Efter seminariet kan vi utvärdera intresset och undersöka möjligheterna att utveckla konceptet vidare eller nå en bredare målgrupp genom digitala format.</i>
13. Uppdatering: Symposium forskning (I)	<i>Rolf Lidskog och Karina Barquet</i>	<i>Bethanie har fått ett uppdrag inom FN och bör kontaktas för vidare dialog. Karina har stämt av med Gia och partners i ett pågående PFAS projekt (några av de tänkbara talare). Hon är även i dialog med representanter från stålindustrin och upplever att ämnet har fått ett positivt mottagande.</i> <i>Praktiska frågor inför symposium.</i> <i>Flera frågor behöver diskuteras vidare: Är Stockholm den självklara platsen för arrangemanget? Bör symposiet hållas i KVA:s lokaler eller på annan plats? Vilket datum är mest lämpligt? Finns det någon administrativ resurs som kan bistå med lokalbokning, resor och annan praktisk samordning, eller är nationalkommittén helt utan sådant stöd? Även frågan om språk är viktig. Ett engelskspråkigt symposium möjliggör internationella talare och keynote-föreläsare, medan svenska ofta leder till mer engagerade frågor och djupare diskussioner från publiken.</i> <i>Kommunikation och spridning:</i> <i>SEI kan bidra med kommunikation och spridning före, under och efter evenemanget. Det kan exempelvis handla om publicering av en brief, blogginlägg eller en sammanfattande rapport från seminariet.</i> <i>Erfarenheter från Metamorfosis</i> <i>Jan och Victoria berättade om erfarenheterna från Metamorfosis. Budgeten var begränsad, vilket innebar att endast en extern deltagare från Norge kunde bjudas in. Jan hanterade researrangemangen.</i>

		<i>KVA bidrog med tekniskt stöd för inspelning, anmälningssystem och mottagande på plats under dagen. Projektet erhöll också ekonomiskt stöd från KVA, men medlen användes i praktiken för att finansiera KVA:s personalinsatser. Merparten av arbetet genomfördes av projektgruppen själva. En framgångsfaktor var samarbetet med Future Earth-nätverket, vilket bidrog till större spridning och synlighet. Seminariet hade en tydlig vetenskaplig profil och genomfördes därför på engelska. I efterhand har inspelningarna använts i undervisning, där studenter fått i uppgift att ta del av seminariet som kursmaterial.</i> Plats för framtida arrangemang: <i>Det diskuterades även om ett svenskt universitet skulle kunna stå värd för framtida arrangemang, även om den idén inte drevs vidare. Det finns fördelar med att förlägga aktiviteter utanför Stockholm för att öka synligheten i andra delar av landet. Ett tidigare symposium om geoengineering arrangerades exempelvis i Luleå. Samtidigt konstaterades att KVA erbjuder en välfungerande och bekväm lösning med en bra hörsal och etablerad infrastruktur.</i> Övriga inspel: <i>Mats kan ingå i arbetsgruppen och representera SGI:s arbete samt regeringsuppdrag kopplade till PFAS. En ny ansökan om ekonomiskt stöd kan lämnas in i december. Maximalt belopp är 20 000 kronor och besked lämnas efter årsskiftet.</i> Framtida arbetssätt för kommittén: <i>Ett möjligt upplägg är att kommittén arrangerar: i) ett årligt vetenskapligt symposium på engelska, och ii) ett årligt svenskspråkigt arrangemang riktat till lärare och skolan.</i>
--	--	---

14. Reflektioner från möten/konferenser av relevans som medlemmar deltagit i	<i>Alla</i>	NESS-konferensen i Uppsala: höll Karen O'Brien en keynote-föreläsning. Hon medverkade även vid Metamorfosis. Teman som lyftes var populism, geopolitik, AI och digitala teknologier. Frågor om demokrati och kunskapsproduktion återkom i flera sessioner. Ett centralt budskap var behovet av att överbrygga klyftan mellan kunskap och handling – det finns omfattande kunskap om hållbarhetsutmaningar, men betydligt större svårigheter att omsätta den i praktisk förändring. Det betonades också att samhällsvetenskap och miljöforskning behöver kopplas samman starkare, liksom att kommunikationen mellan samhällsvetare och naturvetare behöver utvecklas. Detta är en återkommande utmaning i tvärvetenskapligt arbete. Aktuella regeringsuppdrag och processer: SGI arbetar med ett regeringsuppdrag om samhällskostnader kopplade till naturolyckor, såsom ras, skred och erosion. Syftet är bland annat att skapa bättre underlag för att ställa kostnaderna för skador i relation till investeringar i klimatanpassning och beredskap. Det konstateras att de största kostnaderna ofta är indirekta, exempelvis störningar, förseningar och produktionsbortfall. SGI deltar även i regeringsuppdraget kring PFAS med fokus på att minska spridningen i miljön. Strandskyddsutredningen: ser över möjligheterna att mjuka upp vissa riktlinjer. Samtidigt finns en oro för att detta kan leda till ökat byggande i områden som är olämpliga ur risk- och klimatet. Utredningen väntas vara klar i december. Biologisk mångfald och privat sektor: Naturvårdsverket har fått i uppdrag att analysera kopplingarna mellan näringslivet och biologisk mångfald, bland annat inför kommande möten inom Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity. Marie informerade även om ett initiativ från Göteborgs universitet kring lokal biologisk mångfald. Inom ramen för arbetet har markägare i Göteborgs kommun enats om gemensamma principer för hur kommunal mark ska förvaltas för att stärka biodiversiteten. HaV har fått ett regeringsuppdrag kopplat till påverkan från fartygs-svall på undervattensmiljöer där även SGI medverkar. Myndigheten arbetar också med ett regeringsuppdrag om vattenbalanser, vilket ska redovisas i december.
---	--------------------	---

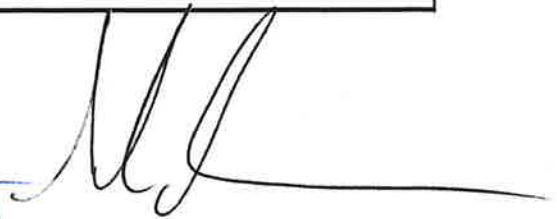
		<i>Klimatscenarier och planering: Boverket och SMHI arbetar med att ta fram nationella riktlinjer för val och användning av klimatscenarier i planering och beslutsfattande.</i>
15. Övriga frågor	<i>Alla</i>	<i>Inga övriga frågor</i>
16. Nästa möte	<i>Alla</i>	<i>Nästa möte 30 september och även doodle för möte 1 december.</i>
17. Mötets avslutande	<i>Mats Eriksson</i>	<i>Mötet avslutades</i>

Karina Barquet

Karina Barquet
Sekreterare

Marie Stenseke
Justeringsperson

Mats Eriksson
Mötesordförande

